

Postryttaren

POSTMUSEI VÄNNER

Medlemskap i Föreningen Postmusei Vänner erhålls genom att betala in medlemsavgiften på 225 kr (330 för familj) till föreningens plusgirokonto 1293-0.

Medlemmar erhåller bland annat årsboken *Postryttare* och museets programblad samt har fri entré till museet och vänpriser på varor i museets butik.

Korrespondens till föreningen kan ställas till ordföranden:

Gustaf Ankarcrona
Gustav III:s Boulevard 29
SE - 169 73 SOLNA
gustaf.ankarcrona@ownit.nu

POSTMUSEUM

BESÖKSADRESS
Lilla Nygatan 6
T-banan Gamla Stan

POSTADRESS
Box 2002
SE-103 11 STOCKHOLM

INTERNET
www.postmuseum.posten.se

Pöstryttaren

Årsbok för Postmusei Vänner 2013

Årgång 63

REDAKTIONSKOMMITTÉ

OMSLAGSBILD

Postryttaren

Jan Billgren
Erik Hamberg
Lars Liwendahl
Robert Mattson
Anders Pleijel

REDAKTÖR
Erik Hamberg

År 1949 skrev Sigurd Tullberg boken ”Frimärken lätt och lekande”. Omslag och illustrationer var utförda av Britt-Marie Höglund (teckningar) och Louis Hausherr (textning). Utgivare var Bibliotekens Bokförmedling. En ny upplaga trycktes 1951.

Postryttaren 2013

© Postmusei Vänner samt författarna

Brödtexten är typograferad med Garamond.

Repro och tryck av

Kaigan AB, Sundbyberg 2013.

Inlagan är tryckt på 130 g Tom & Otto Silk
och skyddsomslaget på 135 g Geltex.

Bokbinderiarbetet är utfört av
Bengt Perssons Bokbinderi AB, Västerås.

Formgivning av Anders Pleijel.

ISSN 0586 - 6758

Innehåll

Förord GUSTAF ANKARCRONA & ERIK HAMBERG	7
Postgång jorden runt för 125 år sedan GUSTAF ANKARCRONA	9
Kan man samla Hela Världen? CLAES ARNRUP	19
Svenska författare i svensk frimärksutgivning JAN BILLGREN	33
Theodor Ljungberg – entreprenör och frimärkshandlare CHRISTER BRUNSTRÖM	69
Postverkets fem vinterpostångare 1858-1952 PERGUSTAVSSON	77
Svensk filatelistisk litteratur ERIK HAMBERG	91
Lars-Erik Lallerstedt som Postverkets arkitekt EMILIE KARLSMO	133
Arksamlingen med Oscar II koppartryck i Postmuseum OLLE LYRINDER	159
Föreningen Postmusei Vänner 2012 GUSTAF ANKARCRONA	169

Förord

Härmed föreligger den sextiotredje årgången av årsboken *Postryttaren*, som numera utges av Föreningen Postmusei Vänner. Liksom tidigare vill föreningen slå vakt om Postmuseums samlingar och genom årsboken bjuda medlemmarna på intressanta och varierade artiklar om filateli och posthistoria.

I årets upplaga av *Postryttaren* inleder Gustaf Ankarcrona, vänföreningens ordförande, med en artikel om tre försändelser i Postmuseums samlingar. Dessa har alla, likt stafetter, sänts jorden runt i slutet av 1800-talet, när förhållandena ännu medgav att försändelser kunde skickas på detta sätt.

Numera är det omöjligt att följa den samlade frimärksutgivningen genom att samla frimärken från alla länder i världen. På senare tid har dock frimärkssamlare över hela världen börjat samla på samma sätt som man ofta gjorde före första världskriget. Gamla förtrycksalbum från tiden kring år 1900, med plats för alla då utgivna frimärken, anskaffas och fylls efter hand med de frimärken som man får tag i. I den andra artikeln berättar Claes Arnrup, som här debuterar som medarbetare i årsboken, om sitt eget intresse för detta sätt att samla.

I det tredje bidraget berättar Jan Billgren om när och hur svenska författares liv och verk uppmärksammats i den svenska frimärksutgivningen. Artikeln speglar på detta sätt svensk litteraturhistoria ända in i vår samtid, från 1600-talets Georg Stiernhielm till 2000-talets deckarförfattare.

Med några undantag har svenska frimärkshandlare och den svenska frimärksbranschens historia inte uppmärksammats i svensk filatelistisk press. Christer Brunström presenterar dock i sitt bidrag den idag nästan

helt bortglömde Theodor Ljungberg, som länge var verksam som frimärkshandlare i Halmstad.

Den femte artikeln är författad av Per Gustavsson och ger en översikt av det svenska postverkets fem ångfartyg som gick i vintertrafik på Östersjön under närmare etthundra år. Vi får också veta vad som hänt med dem efter tiden i postverkets tjänst.

Det längsta bidraget i årsboken är Erik Hambergs resonerande bibliografi över vad som publicerats i Sverige när det gäller filateli och posthistoria, alltifrån det sena 1800-talet fram till idag. Artikeln speglar samtidigt frimärkssamlandets utveckling under perioden.

En andra debutant i denna årgång av årsboken är Emilie Karlsmo, som berättar om arkitekten Lars-Erik Lallerstedt. Han anlätades under ett par decennier av postverket vid byggandet av en rad postkontor över hela landet. Det var en tid av expansion och framtidstro, där Postens byggnader manifesterade statens närvaro och gav allmänheten en mångfacetterad service.

Den sista artikeln skrevs av Olle Lyrinder en kort tid innan han gick bort 2011. Lyrinder var en passionerad samlare som ägnade mycken tid åt att forska om Oscarsfrimärkenas tillkomst och fick möjlighet att studera Postmuseums helark med dessa frimärken. Hans postuma artikel är en hyllning till detta studiematerial.

Årsboken avslutas med en redogörelse för verksamheten i Postmusei Vänner under 2012, som bland annat innefattar en studieresa till Stralsund. Postmuseums verksamhetsberättelse publiceras inte längre i *Postryttaren*.

Gustaf Ankarcrona
ordförande

Erik Hamberg
redaktör

